

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 10 (1405) 1984 m. kovo 16 d.

Melbourne

XXIX M E T A I

LIETUVOS
NACIONALINIS
AR MAŽYVŲ
BIBLIOTĖRA

Šv. Kazimieras Darsūniškio miesto ženkle.

Krikščioniškoji žmogaus kančios prasmė

Dievo Motinos liturginėje šventėje buvo oficialiai paskelbtas naujas popiežiaus Jono Pauliaus II dokumentas: apaštalinis laiškas apie žmogaus kančios krikščioniškąją prasmę. Lotyniškas laiško originalas prasideda žodžiais "Salvifici doloris", kurie sako, kad laiške bus kalbama apie išganymą nešantį skausmą. Tarp įvado ir pabaigos laiško turinys yra išdėstytas šešiuose skyriuose, kurių antraštės yra tokios: Žmogiškosios kančios pasaulis; Ieškant atsakymo į kančios prasmės klausimą; Jėzus Kristus - meile nugalėtoji kančia; Kristaus kančios dalyviai; Kančios Evangelija; Gailestingasis samarietis.

"Vienu ar kitu būdu skausmas yra beveik neatskiriamas nuo žemiškojo žmogaus gyvenimo", - rašo Jonas Paulius II laiško įžangoje. — Vienu ar kitu būdu žmogus turi praeiti kančios keliu. Dėl to Bažnyčia visais laikais, o ypač šiais jubiliejiniais Atpirkimo metais, turėtų susitikti su žmogumi kaip tik šiame kelyje. Bažnyčiai, kuri gimsta iš atpirkimo paslapties, tai yra iš Kristaus kryžiaus, tenka pareiga ieškoti susitikimo su žmogumi jo kančios kelyje... Žmogaus kančia pažadina užuojautą, pažadina taip pat ir pagarbą, bet drauge tam tikru būdu ji kelia baimę. Ji baugina savo paslapties gelme... Kalbėti apie kančią šiuolaikiniame žmogui popiežius jaučiasi įpareigotas giliausio širdies polėkio ir tikėjimo jėgos. Širdies polėkis skatina nugalėti baimę, o tikėjimas suteikia turinį, kurio vardan galime išdrįsti paliesti tą sritį, kuri kiekvienam žmogui yra tarytum neliečiama, nes žmogus savo kančioje visada lieka neliečiama paslaptis. Tą paslaptį apaštalas šv. Paulius, tikėjimo įkvėptas, išreiškia šiais žodžiais:

Amerikiečių komisija Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimais Vašingtone, atskira knyga išleido Madrido konferencijos apžvalgą. Be kitų dalykų, leidinyje pateikiamas sąrašas asmenų, kurių įkalinimą amerikiečių delegacija Madrido konferencijoje iškėlė kaip akivaizdų žmogaus teisių paneigimo pavyzdį. Sąraše, tarp kitų, yra minimi, sovietų įkalinti lietuviai žmogaus teisių gynėjai - Balys Gajauskas, Vladas Lapienis, Viktoras Petkus, Petras Plumpa, Antanas Terleckas, Vytautas Skuodis.

"Dabar aš džiaugiuosi savo kentėjimais už jus ir savo kūne papildau, ko dar trūksta Kristaus kentėjimams dėl jo Kūno, kuris yra Bažnyčia" (Kol 1,24). Tai nuostabus šv. Pauliaus atradimas po ilgo ieškojimo. Dėl to ši atradimą apaštalas skelbia kupinas džiaugsmo, - pažymi šv. Tėvas. — Kančioje atradimas prasmės ne tik jam, bet ir kiekvienam žmogui yra neišsakomo džiaugsmo versmė...

Baigdamas apaštalinį laišką apie krikščioniškąją žmogaus kančios prasmę "Salvifici doloris", Jonas

Paulius II kviečia visus minėti šiuos jubiliejinius Atpirkimo metus vienybėje su tais, kurie kenčia. Kreipdamasis į tuos, kurie kenčia, šv. Tėvas sako: "Prašome jus savo kančia palaikyti mūsų jėgas. Kreipiamės kaip tik į jus, kurie esate silpni, ir prašome: tapkite moralinės jėgos versme Bažnyčiai ir visai žmonijai. Toje baisioje kovoje, kuri šiuolaikiniame pasaulyje be paliovos vyksta tarp gėrio ir blogio jėgų, tūnėdami jūsų kančia vienybėje su Jėzusu Kristaus kryžiumi.

SAŽINĖS BELAISVIO LAIŠKAS

Tarptautinė humanitarinė Amnestijos organizacija Londone paskelbė iš Sovietų Sąjungos slaptai gautą vieno sąžinės belaisvio laišką, kuriame aprašomos žiaurios kalinio sąlygos vienoje priverčiamųjų darbų stovykloje netoli nuo Permės, Uralo srityje, už maždaug tūkstančio dviejų šimtų kilometrų į rytus nuo Maskvos. Organizacija pažymi, kad šiame lageryje, tarp kitų, yra kalinamas ir žymusis lietuvis sąžinės belaisvis Balys Gajauskas, taip pat rusas rašytojas Leonid Borodin, poetas Semion Skalich, kiti intelektualai. Lageris yra griežto režimo. Kaliniai gyvena uždaryti - po du - penkis, mažutėse, dvokiančiose, drėgnose celėse, kurias vos apšviečia labai silpnos elektros lemputės. Kiekvienam ka-

liniui yra skirtas dviejų kvadratinų metrų plotas. Darbu skirtos celės yra taip pat vos apšviestos. Dirbti turi net ir invalidai ligi mirties, rašo laiško autorius. Maistas yra blogas, mėsa dažnai supuvusi, o daržovių iš viso neduodama. Tik vienas gydytojas aptarnauja dvi stovyklas. Kaliniam leidžiama susirašinėti tik su šeima, bet laišškai dažnai konfiskuojami. Už vadinaimą "antisovietinę agitaciją" nuteistiems belaisviams neleidžiama pasimatyti net su šeimos nariais. Laiško autorius pažymi, kad panašiose nežmoniškos sąlygose belaisviai yra kalinami ir kitose griežto režimo priverčiamųjų darbų stovyklose. Sovietų sąžinės belaisvio laiško ištraukas šiomis dienomis paskelbė užsienio spauda.

Šv. Kazimiero bažnyčia Venecueloje, San Casimiro mieste. Parapija įsteigta 1785 m. ir tuo vardu pavadinta vietovė, o dabar jau miestas.

ŠV. KAZIMIERAS - AMERIKOJE

Įvairiuose Jungtinių Amerikos Valstybių miestuose ruošiamasi iškilmingai paminėti Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties penkių šimtų metų sukaktį. Mus pasiekusiomis žiniomis, vienas tokių minėjimų, kovo 18 dieną yra rengiamas Filadelfijoje. Čia vietos katedroje, talpinančioje daugiau negu tūkstantį du šimtus žmonių, šventas Mišias švento Kazimiero jubiliejaus proga aukos pats Filadelfijos arkivyskupas kardinolas John Krol, kuris pasakys taip pat progai pritaikytą pamokslą. Šventų Mišių koncelebracijoje dalyvaus lietuviai ir amerikiečiai kunigai. Pamaldų metu lietuviškas giesmes giedos trijų Filadelfijos lietuvių parapijų - šv. Kazimiero, šv. Andriejaus ir šv. Jurgio - jungtinis choras. Po pamaldų įvyks religinės muzikos koncertas, kurį atliks vargonų virtuožas Jonas Žukas iš New Yorko, ir bus surengtas šv. Kazimiero sukakties minėjimas, į kurį taip pat pakviesti Filadelfijos miesto ir Pensilvanijos aukšti pareigūnai.

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS LONDONE

Garsiojoje Westminsterio katedroje Londone kovo 4 dieną įvyko iškilmingas Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų sukakties minėjimas. Šv. Mišias lietuvių šventojo garbei aukojo apaštališkasis pranciškinis Didžiojoje Britanijoje arkivyskupas Bruno Heim drauge su kitais dviem vyskupais - vyskupu David Konstant ir vyskupu Patrick Casey. Koncelebracijoje dalyvavo ir kunigai, atvykę į minėjimo pamaldas. Pamokslą pasakė Westminsterio katedros administratorius. Giedojo Londono lietuvių parapijos choras. Į minėjimo pamaldas buvo pakviesta daug žymių Londono asmenybių. Minėjimą rengė lietuvių komitetas.

Wroclavo katedroje, Lenkijoje, buvo surengtos iškilmingos pamaldos Lietuvos Globėjo švento Kazimiero mirties penkių šimtų metų sukakties proga. Jos ypatingu būdu buvo skiriamos Wroclawe ir apylinkėse gyvenantiems lietuviams. Šventas Mišias aukojo ir pamokslą pasakė Wroclavo arkivyskupas metropolitas Gulbinowicz, susirinkusiam lietuviams lietuviškai žodį tarė kanauninkas Alfonsas Jurkevicius, kuriam yra pavesta vietos lietuvių sielovada. Pamaldos vyko lietuvių ir lenkų kalbomis.

Visi mes Lietuvos vaikai

POGRINDŽIO SPAUDOS LAIŠKAS UŽJŪRIO LIET. JAUNIMUI

Be galo sunkios mūsų tautai karo ir pokario meto gyvenimo sąlygos, skaudi okupacija, deportacijos, zudymai, tremtis į rytus ir emigracija į Vakarus atnešė tautai neproporcingai didelius etnografinius nuostolius žuvusiais ir labai išsklaidė skaičiumi negausius lietuvius. O gyvenant už Lietuvos ribų, ar tai Rusijos plotuose, ar Vakarų Europoje bei užjūryje, nėra lengva išlikti lietuviams. Ir štai jau keliasdešimt metų, patys reikalingi etnografinių resursų, atiduodame didžiosioms tautoms bei valstybėms savo kūną bei kraują, į jas išliedami.

Nėra abejonės, kad laisvanoriška ar priverstinė emigracija mažai tau tai labai nuostolinga. Taigi iš tiesų lietuviams reiktų ne svetur emigruoti, bet į savo senąją tėvynę sugrįžti. Tačiau kietos politinės ir kitokios sąlygos neleidžia mums apie tai ir pagalvoti. Jau kiek realesnė prielaida, kad turime sutikti su faktu, kad turime dvi tautos dalis: Lietuvoje esančius lietuvius ir išeivijoje gyvenančius. Šių abiejų dalių susiliejamasis šiuo metu nėra įmanomas ir ateityje jo nebus. Kitas dalykas abiejų tautos dalių bendravimas, sutartinė politika ir iš dalies kultūrinė veikla.

Bet jau gerokai senstelėję ir žymia dalimi sunykę pokario meto išeivijos lietuviai vis dar kažkaip kratosi bendravimo su savo tautiečiais okup. Lietuvoje, nors šiaip jau ją dosniai remia įvairių vakariečių gėrybių siuntomis.

Realesnis šiuo klausimu yra okupuotosios Lietuvos ir išeivijos lietuviškasis jaunimas. Pirmieji gimę ir auge savo tėvynėje pokario metais, antrieji - išeivijoje. Viena iš bendravimo formų yra pasikeitimas laiškais, kad ir labai ribotos kelionės į okup. Lietuvą (giminių lankymas), kultūrinių laimėjimų sekimas. Pagirtinas ir pr. metų vasarą įvykusio Pasaulinio Lietuvių Jaunimo kongreso šiltas sveikinimas okup. Lietuvos jaunimui.

Jis buvo patriotinio lietuvių jaunimo Lietuvoje šiltai sutiktas. Neseniai mus pasiekęs pogrindyje leidžiamas "Lietuvos ateities" nr. 7 yra paskelbęs "Lietuvos jaunimo" vardu pasirašytą "Laišką laisvajame pasaulyje gyvenančiam Lietuvos jaunimui", datuotą 1983. VIII.2. Tai atsakymas į minėtą Pasaulio lietuvių jaunimo sveikinimą, kurio turinį jie, matyt, nugirdo Vakarų

.....

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

.....

radijo bangomis. Ten rašoma:

"Kur mes bebūtume - Jūs Čikagoje ar Adelaidėje, mes čia, Lietuvoje, dar kiti - Pravieniškų ar Permės lageriuose, visi mes esame vienos tautos, visi mes vienos mūsų tėvynės, - LIETUVOS vaikai. Mūsų skirtingi likimai, bet vienas kraujas. Mažam mūsų kraštui istorija lėmė sunkią ir savitą dalią".

"Iš tiesų, jeigu Jūs atvyksite Lietuvos, - nerasite jos tokios, kokią prisimena Jūs tėvai. Viskas bus pasikeitę, ar negrįžtamai išnykę: sodyba, senas kryžius galulaukėj, šulinys su svirtimi... Šiandien viskas atrodo kitaip. Nutilusi lietuviška daina: Kauno "Laisvės alėja" su rusiškais užrašais parduotuvių vitrinose; garsioji Įgulos bažnyčia pavirtusi Paveikslų galerija..."

O kur dar slypi Lietuva? Jos nereikia ieškoti nei "Gintaro" ar kituose viešbučiuose, nesą galima matyti pro ekskursinių autobusų langus. "Kai eisite pro geltoną, murziną mūrą ties "Lenino" aikšte - žinokit ten gyvena Lietuvos budelis, ten, rūsiuose, kankina ma lietuviška dvasia. Jei norit išvysti ją gyvą, ieškokite jos paprastų žmonių JŪSŪ tautos brolių akyse. Arba debesyse, praplaukiančiuose virš Lietuvos miškų - juk dangus virš mūsų visada tas pats. Jeigu atvyksite vasarą, nusivesiu Jus prie Joninių laužo, į Rasos pirmaprades skaištybės šventę, Ji ten gyva. Ten gyvena Lietuva! O pats tiesiausias kelias jon veda į artimiausią bažnyčią".

Lietuvos jaunimas kviečia išeivijos jaunimą jį aplankyti šiais žodžiais: "Atvykite pas mus. Mes Jūs laukiame. Tik atvykite švarūs - neleiskite, kad priešas Jus sutepų, saugokitės, kad nepanaudotų Jūsų savo užmačiom. Budėkit. Nesiduokit nuperkami, apgaunami ar užmigdomi. Lietuvos - sovietinės imperijos kalinio santykis su okupantu yra išreiškiamas trim priesakais - netikėk, nebijo, neprašyk. Jei Jums pavyks išlaikyti šiuos priesakus - Jūs laimėsite!"

Toliau minėtame atsišaukime iškeliama atėjusios sunkios dienos

Bažnyčiai - "Lietuvos Bažnyčia perena iš veiklos fazės į aukos fazę. Taip, matyt, mums skyrė Dieviškoji Apvaizda".

"O kaip gi tu, Broli, gyvenas toli nuo Tėvynės, galėtum mums padėti?" - klausia Lietuvos jaunimas ir šį klausimą šitaip atsako: "Visų pirma, jei gali - grįžk. Gal tau šis kvietimas yra netikėtas ir nerealus, gal užpykdyt ne vieną vyresniųjų. Jei ir įmanoma grįžti Lietuvon, tai tikriausiai Tau tai būtų labai skaudu, kaip skaudu buvo ir tavo tėvams palikti Lietuvą ir išvykti svetur... Vieta, kur žmogus gimė ir augo, suriša jį visam gyvenimui ypatingu ryšiu. Ta prasme tu turi kitą tėvynę. Todėl tavo grįžimas būtų auka vardan būsimų tavo vaikų. Suprantama, kad tai per daug sunku. Bet grįžti reikės. Jei negalėsite sugrįžti dabar - gyvenkite grįžime, gyvenkit, Jono Meko žodžiais: nuolatiniš kelionėje į Lietuvą".

Bet išeivijos lietuvis gališ tėvynę ir kuo kitu, ne vien tik savo grįžimu padėti..." tai padaryti, kad budelis neliktų nežinomas ir bevardis... Tegu pasaulis budi, tegul jis žino, kad Apokalipsės žvėris įžulėja? Lietuvai - tai bus Jūsų meilės aktas. O pasauli Jūs privalote perspėti, kad budėtų, - tai jūsų pareiga! Būkite budresni už tuos, kurie nepraregėjo, kurie nepažįsta komunistinio slibino."

Lietuvių, ypač jos jaunimo išeivijoje išlikimo lietuviams reikalu daug rašo ir išeivijos spauda. Turime prieš akis N. Zvirzdinaitės - Salkūnienės rašinį "Ką žada mums rytojūs", paskelbtą Australijoje leidžiamame "Tėviškės Aidų" š.m. vasario 3 d numeryje. Autorė čia svarsto Australijoje gyvenančių lietuvių jaunimo išlikimo problemą. Ji pažymi, kad "1984 m. Australijos 15 milijonų gyventojus sudaro 140 skirtingų kultūrų, kalbančių namuose 90 skirtingomis kalbomis, išpažįstančių 80 skirtingų religijų žmonės". Australijos kolonialinė asimiliacijos politika priklausi praeičiai: "Šiandien visai laisvai galima kalbėtis bet kuria kalba autobuse, tramvajuose, traukiniuose ir šiaip viešose vietose. Šiandien laisvai gali prisipažinti, kad tavo vardas Andrius, Petras, Antanas, o ne Andrew, Tony, kad tavo pavardė Jonavičius, ne Jones, Smilgevičius ne Smilgins". Žodžiu, varžtų tautinėms grupėms etniškai gyventi ir augti nebėsa. Lietuviai dabar gali "sutartinai grumtis dėl išlikimo". Tam pirmiausia talkinančios savaitgalinės mokyklos, jaunimo organizacijos, chorai. Taigi esą galima "išlaikyti" lietuvių kultūrinį palikimo tęstinumą".

Gerai žinome, kad panašios sąlygos lietuviams yra ir JAV, Kanadoje. Taigi ir tautinis mūsų jaunimo išlikimas priklauso nuo jo paties noro.

.....

**AUKODAMI TAUTOS FONDUI,
REIŠKIAME SOLIDARUMĄ
KOVOJANČIAI LIETUVAI !**

TF Atstovybė Melbourne

.....

Įvykiai

— Irakas naudoja nuodingas bombas, sako Iranas. Raudonasis Kryžius tiria sužeistuosius. Šis Irano - Irako karas tęsiasi jau 41 mėnesį. Po pusmilijonį yra žuvusių iš vienos ir kitos pusės.

— Sovietų žinių agentūra Tass praneša, kad Amerikos laivų Persijos įlankoje niekas nepuola, tik amerikiečių lėktuvai provokuoja kariaujančius šalis.

— Lėktuvas pakilo iš Frankfurto skristi į Paryžių su 62 keleiviais ir vienas keleivių išakė pilotui skristi į Libiją. Lėktuvas turėjo pakelėj pasiimti kuro ir pasuko į šveicariją. Čia lėktuvo pilotas buvo nuginkluotas. Jis buvo arabas, bet Vak. Vokietijos gyventojas.

— Canberroje sudegė apie 20 krautuvų. Vienos krautuvės savininkas mirė matydamas degančią savo krautuvę.

— Kunigas Gore liginėje. Kalėjime susimūšė kaliniai ir šaukė kunigą Gore juos gelbėti. Kunigas tačiau turi astmą ir išsigandęs gavo širdies priepuolį. Kunigas Gore sėdi kalėjime ir laukia teismo. Jis dar su kitais yra kaltinamas žmogžudyste.

— Parasiutininkas nukrito negyvas. Jis pirmą kartą šoko parasiutu, parasiutas išsiskleidė ir nukrito, kaip visada, bet parasiutininkas buvo negyvas. Gal tai atsitiko iš baimės. Įvyko tai prie Pakenham.

— Demokratų partijos kandidatai į prezidentus dar kovoja. Senatorius Hart kol kas vis laimi. Mondale vis atsilieka.

— Australija susirūpino, kad sovietai įsitvirtina Indijos okeane. Šiuo klausimu tariasi Australijos gynybos ministeris Mr. Scholes su Naujosios Zelandijos gynybos ministru Mr. Thompson.

— Iranas vis kaltina Iraką, kad kare naudoja nuodingas bombas. Padėtį tiria Jungtinių Tautų komisija. Į šią komisiją įsijungė ir Australijos atstovas Dr. Dunn.

— Baliono specialistas Julian Nott galvoja balionu apskristi žemę. Pirmu bandymu bus skrendama iš Pertho į Brisbanę. Prieš 4 metus jis buvo pasigaminęs tokį balioną, bet bandymas nepasisekė.

— NSW šiais metais bus rinkimai. Skaičiuojama, kad jie kaštuos 1 mil. dolerių.

— Jordane bus rinkimai, kurių nebuvo jau 17 metų.

— Švencarijoje tariasi Lebanono ir Syrijos atstovai taikos reikalu.

ŠV. KAZIMIERAS SEINUOSE

Iš Seinų, Suvalkijoje, Romą pasiekė telegrama, kurioje Seinų, Punsko ir viso Suvalkų krašto lietuviai sveikina Romoje susirinkusius maldininkus, reikšdami savo solidarumą ir užtikrindami vienybę maldoje. Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų jubiliejų Suvalkų trikampio lietuviai iškilmingai paminėjo kovo 4 dieną Seinų bazilikoje. Šv. Mišias šia proga aukojo ir atitinkamą pamokslą pasakė Punske parapijose klebonas kunigas Ignas Dzirmeika. Šv. Mišių metu lietuvių jaunimas meldėsi rinktiniais poetų žodžiais. Giedojo Punsko parapijos chorai. Iškilmingose pamaldose kaip svečias dalyvavo Lomžos vyskupas pagalbininkas Edvardas Samsel.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TEVIŠKĖS AIDAI

LAIŠKAS BE ADRESO

Mūsų kalboje įsitvirtinęs lotynų kalbos žodis "intencija" (intentio) žodynuose yra aiškinamas kaip — ketinimas, sumanymas, pasiryžimas, valios palinkimas į tikslą. Jo prasmė daugiau išryškėja konkrečiuose žodžio pavartojimuose. Pvz., testamentas yra raštu pareikšta intencija kam ir kaip norime paskirstyti savo po mirties paliekamą turimą.

Žodis "intencija" ypač dažnai yra pavartojamas religijoje, kur jis turi labai didelę reikšmę, apie kurią čia ir norima pakalbėti.

Tikybės pamokose buvo aiškinaama, kad kiekviena malda turi būti kalbama su intencija. Ja gali būti dekojimas, prašymas ir t.t. Tiesa, kiekvienos maldos tekste yra paгарbinimų ir prašymų, bet kada maldos atbarbinamos nekrepiančios į tariamus žodžius dėmesio (poteriauju ir misliju...), automatiškai, jose esančios intencijos mūsų sąmonės nepasiekia. Buvo pamokose aiškinaama, kad maldos, kalbamos be intencijos danguje patenkščios ir "maldu banką", iš kur paskirstomos tiems, kuriems jos labiausiai yra reikalingos. Malda be intencijos yra kaip laiškas be adreso. Adresas ant jo užrašomas danguje.

Intencija savyje yra tiek galinga, kad ji kiekvienai žmogaus darbą, veiksmą, liūdesį ar džiaugsmą gali paversti malda. Pasakojama apie kareivio maldą, kuris rytą susitvarkęs pridėdavo ranką prie kepurės ir tardavo: "Ačiū, Dieve už nakties poilsį, palaimink mane dieną". Senovėje mokslo veikalai būdavo užbaigiami sakiniu: "Ad maiorem Dei gloriam" - didesnei Dievo garbei. Tai buvo jų intencija. Kiekviena nesėkmė ir laimės akimirkos, kiekvienas kasdieninis darbas ir kiekviena mūsų gyvenimo sekundė virs malda, jei mes tam priskirsime intenciją - už save, už artimą, už Lietuvą, didesnei Dievo garbei. Net nemiga, kančia ir skausmas intencijos gali būti paverčiami išgana malda.

Jubiliejiniais šv. Kazimiero metais mes melsimės į savo tautos šventąjį, prašydami jo perduoti mūsų prašymus Viešpačiui Dievui. Intencijų toms maldoms surasime begales, ypač prašant globoti pavergtą Lietuvą, gražinti jai laisvę, stiprinti ten persekiojamus tikinčiuosius, pagaliau ir už mus išėivijoje, kad sustiprintų ir ypatingai jaunosios kartos tikėjimą Dievu ir Lietuva. Šalia to surasime ir savo privačių intencijų.

Tikėkime, kad jubiliejiniai metai yra žinomi taip pat ir danguje ir kad Dievas ir Mergelė Marija, kurią jis ypatingai mylėjo, į šv. Kazimiero rankas sudės daug savo malonių, kurias jis galės išdalinti taučiai, kurios globėju jis paskirtas, savo jubiliejiniais metais. Tik surasime jo dėmesio vertų intencijų savo maldoms.

Lietuvių audiencija pas Popiežių

Krikščionybės širdyje Romoje su sirinke lietuviai kovo 3 d. švęsti šv. Kazimiero jubiliejų susitiko su popiežium Jonu Paulium II. Speciali audiencija įvyko senojoje audiencijų salėje, kuri vos bejapėgė sutalpinti tūkstantinę lietuvių maldininkų minią. Audiencijoje dalyvavo apie tūkstantį lietuvių iš Jungtinių Amerikos Valstybių, iš Kanados, iš Vakarų Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, Danijos, Švedijos, Šveicarijos, Lenkijos, Italijos ir kitų Europos bei užjūrių kraštų. Drauge su pasauliečiais maldininkais dalyvavo ir penki lietuviai vyskupai: arkivyskupas Paulius Marcinus, apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Jonas Bulaitis, iš Jungtinių Amerikos Valstybių arkivyskupas Kazimieras Salatka ir vyskupas Vincentas Brizgys ir Vakarų Europos lietuvių vyskupas Antanas Deksnys. Dalyvavo taip pat apie 60 lietuvių kunigų, šia proga drauge su lietuviais maldininkais atvykusių į Romą. Tokia reta proga, be abejonės, kiekvienas čia prisiminė Lietuvą ir labai pasigedo maldininkų iš Lietuvos. Čia, deja, negalėjo dalyvauti nei Lietuvos vyskupai, nei kunigai, nei pasauliečiai...

Penkios minutės po vidudienio atsidarė audiencijų salės durys ir į salę įėjo popiežius Jonas Paulius II. Šv. Tėvą lietuviai pasveikino lgais entuziastiškais plojimais.

Maldininkų minia giedant, popiežius praėjo viduriniu salės taku, sveikindamas atskirus maldininkus ir domėdamasis lietuviškais problemomis. Kai kurių lietuviškų organizacijų bei sąjūdžių atstovai šv. Tėvui įteikė naujausių leidinių apie Lietuvą įvairiomis kalbomis. Tarp dovanų, kurios čia buvo įteiktos Jonui Pauliui II, ypač pažymėtina videokasetė italų kompozitoriaus Amilcare Ponchielli operos "I Lituani" (Lietuviai), kuri prieš keletą savaičių buvo pastatyta Cremonos teatre, šiaurės Italijoje. Kasetę šv. Tėvui įteikė pats operos prezidentas Mario Negretti, specialiai atvykęs iš Cremonos į šv. Kazimiero jubiliejaus minėjimo iškilmes.

Lietuvių vardu popiežių Joną Paulių II anglų kalba pasveikino vyskupas Vincentas Brizgys. Atsakydamas į vyskupo Vincento Brizgio žodį, popiežius Jonas Paulius II taip kreipėsi į lietuvių maldininkų minią:

Brangūs broliai ir seserys, Džiaugiuosi galėdamas šiandien pasveikinti jus, lietuvius iš viso pasaulio, atvykusius į Romą atžymėti Lietuvos Globėjo švento Kazimiero mirties penkių šimtų metų sukaktį. Nors jūs dabar gyvenate įvairiuose kraštuose už Lietuvos ribų, jus jungia bendras iš protėvių paveldėtas palikimas ir solidarumo ryšiai su broliais ir seserimis tėvynėje, kurie šiandien negali būti čia drauge su mumis. Daugelis jų su savo vyskupais, šiandien Vilniuje atžymės mūsų minimą sukaktį, kur nuo amžių yra saugojami ir gerbiami švento Kazimiero palikai. Su tais jūsų broliais ir seserimis mes esame vieningi dvasioje ir maldoje, prašydami šv. Kazimierą užtarti lietuvių tautą ir visus

lietuvius.

Daugelis lietuvių jau nuo devyniolikto šimtmečio, o ypač po paskutinio pasaulinio karo pabaigos, dėl įvairių priežasčių buvo priversti apleisti savo tėvynę. Emigruodami į naujus kraštus, jie su savimi išsivežė savo dvasinius ir kultūrinius turtus, jų tarpe šv. Kazimiero kultą. Jo vardu yra pavadintos nesuskaitomos religinės ir socialinės organizacijos, jam yra pašvęstos daugelis bažnyčių, įvairios lietuvių jaunimo organizacijos, kaip Lietuvos Vyčiai ir lietuvių skautų sąjūdis pasirinko šv. Kazimierą savo globėju. Palaimą Bažnyčiai atnešė šv. Kazimiero seserų vienuolija, tėvų Marijonų ir pranciškonų vienuolių provincijos, kurios taip pat pasirinko šv. Kazimierą savo ypatinguoju globėju. Čia Romoje yra įkurta šv. Kazimiero vardo popiežiškoji lietuvių kolegija, ruošianti jaunus lietuvių kilmės auklėtinius tarnauti Bažnyčiai kunigystėje. Tai gi šv. Kazimieras yra tapęs stipria tėvynėje gyvenančių lietuvių jungtimi su plačiame pasaulyje pasklidusiais lietuviams.

Prieš daug šimtmečių Bažnyčia paskelbė Kazimierą šventuoju, kviesdama jį ne tik garbinti, bet taip pat sekti jo heroiškomis dorybėmis, jo šventumo pavyzdžiu. Jo gilus tikėjimas ir pamaldumas ypač dabartinais laikais turi ypatingą reikšmę. Jo pavyzdys yra patrauklus ypač jaunimui. Šv. Kazimiero gyvenimo skaitumas, jo pamaldumas ir mus visus skatina drąsiai ir uoliai praktikuoti tikėjimą, atmesiti moderniosios visuomenės negeoves, be baimės, su pasitikėjimu ir su džiaugsmu gyventi pagal savo įsitikinimus.

Šv. Kazimieras mums atskleidžia taip pat krikščioniškosios šeimos svarbą. Šventasis Kazimieras buvo vienas iš dvylikos jo šeimos vaikų. Nuo pat jaunystės dienų jis patyrė, kad kiekvienas vaikas yra nepaprasta, išskirtinė Dievo dovana, kad meilė Dievui pagrįsta šeima yra neįkainuojamos vertės turtas.

Popiežius toliau priminė, kad šventasis Kazimieras taip pat įkvepia ir vienuoliniam gyvenimui pasišventusius vyrus ir moteris. Šventasis juk laisvanoriškai pasirinko celibatą, visuose dalykuose nuolankiai pasidavė Dievo valiai, pasi-

žymėjo švelniu pamaldumu į Sventiausiąją Mergelę Mariją, Jėzaus Kristaus garbinimu Sventiausiąjame Sakramente. Jis buvo pasišventęs neturtui, pasižymėjo pasiaukojančia meile vargšam ir pagalbos reikalingiems žmonėms.

Brangūs lietuviai sūnūs ir dukros, toliau kalbėjo Sventasis Tėvas. Atžymėdami švento Kazimiero mirties penkių šimtų metų sukaktį, aš ypatingu būdu kreipiuosi į jus šiuo kvietimu: tarpusavio solidarumo dvasioje būkite vieningi su Bažnyčia jūsų tėvynėje. Tėvynėje gyvenantys jūsų broliai ir seserys, kasdieninio gyvenimo sunkumuose, džiaugsmuose ir liūdesio valandose žvelgia į jus. Jie vertina jūsų pagalbą, jie laukia jūsų maldu. Ryžtingai liudykite paveldėtąjį krikščionišką tikėjimą, prisiminędami, kaip jį išsaugo, o ir apgynę jūsų protėviai, net ligi kraujo praliejimo. Padėkite Lietuvoje gyvenantiems savo tautiečiams karšta malda į Dievą, prašykite, kad juos užtartų šventasis Kazimieras. Bet, svarbiausia, maldoje paveskite juos Dievo Atpirkėjo globai, Dievo kuris yra vilties ir ryžto versmė.

Savo kalbą popiežius baigė lietuviškai ir paragino visus lietuviškai sukalbėti Tėve mūsų. Po to drauge su audiencijoje dalyvavusiais lietuviams vyskupais suteikė lietuviams maldininkam apaštalinį palaiminimą.

Audiencijos pabaigoje, Popiežius atskirai dar pasikalbėjo su lietuviams vyskupais, kunigais, įvairių lietuviškųjų organizacijų atstovais, pavieniais maldininkais. Popiežiui išeinant iš audiencijų salės, jį palydėjo lietuvių jaunimo su kanklių palyda giedama lietuviška giesmė ir entuziastiški lietuvių maldininkų plojimai.

BATUN ŽENEVOJE

Ženevoje šiuo metu vyksta Jungtinių Tautų Organizacijos žmogaus teisių komisijos kasmetinė darbo sesija. Ta proga Jungtinėse Amerikos valstybėse veikianti ir su Jungtinėmis Tautomis ryšius palaikanti pabaltiečių organizacija BATUN Ženevoje išplatino spaudai skirtą pranešimą apie Pabaltijo kraštuose sovietų vykdomus pagrindinių žmogaus teisių bei laisvių pažeidimus. Pareiškime pabrėžiama, kad pastaruosiu laikų sovietai sugriežtino Pabaltijo kraštuose represinę akciją prieš tikinčiuosius, ypač prieš žmogaus teisių gynėjus, taikos šalininkus ir sąjūdžių už visuotinį nusiginklavimą narius.

Atkreipiamas dėmesys ir į religines laisvės slopinimą, primenant Lietuvoje suimtus du kunigus — Svarinską ir Tamkevičių, į bapstytų religinės bendruomenės narių areštus Latvijoje, apskritai katalikų ir kitų religinių bendruomenių narių persekiojimus, jų diskriminavimą. Minimas faktas, kad Pabaltijo kraštuose yra laikoma nusikaltimu laikyti savo namuose Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos tekstą. BATUNo organizacijos pranešimo ištraukas šiomis dienomis paskelbė didžiosios Vakarų spaudos agentūros.

Dažniausia naudotas šv. Kazimiero paveikslas lietuviškuose raštuose, šventųjų gyvenimo aprašymuose.

Kratos ir tardymai Lietuvoje

1983 m. spalio 5 d. į Vilniaus saugumo komitetą tardymui, kaip liudininkas kun. Sigitas Tamkevičiaus byloje, buvo iškvietas jo Eks celencija tremtinys vyskupas Julijonas Steponavičius.

Tardymo metu vyskupas J. Steponavičius atsisakė būti liudininku kun. S. Tamkevičiaus byloje ir pareiškė, kad, kaip vyskupas, jis gali tik didžiuliu tokiu kunigū, bet jokiū būdu jo neniekinti.

Į klausimus, ar matęs "Kroniką", ar neprisidėjęs prie Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto dokumentų rašymo ir t.t., vyskupas atsisakė kalbėti. Tardymas truko apie 3 valandas. Po tardymo protokolu vyskupas J. Steponavičius nepasirašė.

Čekistas, išleisdamas vyskupą J. Steponavičių pietų pertraukai, pasiūlo jo pasą ir įsakė 15 val. prisistatyti į saugumą. Po pietų tardytojas ir dar vienas čekistas prikašėjo ir mokė vysk. J. Steponavičių, kam šis priėmęs pas save kunigus, tikinčiuosius ir šiaip įvairius interesus, barė, kad remias Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetą, pagrindžio leidinį "Kroniką", kodėl nenori ramiai gyventi, kam rūpinasi ne savo reikalais ir panašiai. Toks pokalbis tęsėsi 1,5 valandos.

Lazdijai. 1983 m. rugpjūčio 8 d. į Vilniaus saugumą pas tardytoją Marcinkevičių buvo iškvietas Lazdijų parapijos klebonas kun. Vincas Jalinskas. Tardymo metu buvo pateikti klausimai: Kaip apibūdinate suimtąjį kun. Sigitą Tamkevičių? Ar girdėjote jo sakomų pamokslų, ar juose nebuvo šmeižiama tarybinė santvarka? Ar teko dalyvauti Kybartų bažnyčioje Kalėdų šventėje vaikams suruoštoje eglutėje, kas buvo seneliu? Tardytojas Marcinkevičius kaltino S. Tamkevičių žinių į užsienį perdavimu, domėjosi "LKB Kronika", teiravo-

si, kas leidinį leidžia, ar tardomojo manymu, kun. S. Tamkevičius nebuvo jos redaktoriumi. Kun. V. Jalinskas paaikškino, kad "Kroniką" rašo, leidžia, daugina bei platina liaudis. Atmesdamas tardytojo kaltinimą, jog Kybartų bažnyčioje buvo suruoštas Eucharistinis susirinkimas, kun. V. Jalinskas pabrėžė, kad tai vyko Eucharistiniais metais ir kun. S. Tamkevičius darė tai, ko reikalavo Bažnyčia ir jos vyskupai. Jei jau ir minėtas "nusikaltimas" tapo nusikaltimu, tai atidžiai stebėkite, nes šie metai paskelbti gerumo metais, todėl ne vienoje bažnyčioje ta proga gali būti suruošti panašūs "nusikaltimai", - panašiai kalbėjo tardomas kun. V. Ja-

linskas. Tardymo metu kun. V. Jalinskas reikalavo paleisti kun. S. Tamkevičių, kaip nepadariusį jokio nusikaltimo, o į tardytojo Marcinkevičiaus klausimą, kaip būtų reaguojama, jei kun. S. Tamkevičių paleistų, atsakė, kad tai būtų vienas iš geriausių variantų, nes kunigai ir tikinti liaudis pasipiktinusi tokiu valdžios elgesiu. Kun. Alfonsui Svarinskui melagingai pri metė pokario metus, o įdomu, ką primesti kun. S. Tamkevičiui, jis juk gimęs iš darbininkų šeimos ir jau po karo augo našlaičiu, baigė jūsų tarybinę mokyklą... Jei jau taip, tai jūs galite ir bet kurį kitą, sąžiningai atliekantį savo pareigas kunigą suimti ir nuteisti, - ne kartą tardymo metu stebėjosi kun. V. Jalinskas.

NAUJA REZOLIUCIJA EUROPOS PARLAMENTUI

Lietuvai labai draugiškas Europos Parlamento atstovas dr. Otto von Habsburgas ir kiti nariai šių metų pradžioje pateikė Europos Parlamentui sekančio turinio naują rezoliuciją:

Atstovų Habsburgo, Estgen, Malangrė, Klepsch, Lenz, Jakobsen, Deschamps, Gontikas, D'Ormesson ir Adonnino pareiškimas Parlamentu reguliavimo 47 straipsnio pagrindu, liečiantis Sovietų okupacinės valdžios Lietuvoje vykdomą religinių persekiojimą;

"Europos Parlamentas, patyręs, kad sovietinis teismas nuteisė lietuvių kunigą Sigitą Tamkevičių šešerius metus kalėti už religinę veiklą;

Žinodamas, kad jau 1983 metų gegužės mėnesį sovietinis teismas nuteisė kunigą Alfonsą Svarinską septynerius metus kalėti tik už tai, kad jis organizavo komitetą tikinčiųjų teisėms ginti;

1. Griežtai smerkia sovietinių įs-

taigų vykdomą nuolatinį religijos persekiojimą, kuris ypač nukreiptas prieš Lietuvos katalikų Bažnyčią;

2. Siame elgesyje įžvelgia naują Sovietų priespaudos įrodymą ir tebetęsimus žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungos valdžios sferoje;

3. Ragina ministerius, veikiančius Europos politinio bendradarbiavimo rėmuose, pareikšti Maskvai griežtą protestą šiais reikalais ir atkreipti dėmesį į tai, kad šitokia politika neišvengiamai paveiks tarptautinės įtampos švelninimą;

4. Reiškia savo europietišką solidarumą sunkiai kenčiančiai lietuvių tautai ir jos religinėms bendruomenėms;

5. Paveda savo pirmininkui perduoti šią rezoliuciją ministeriams, veikiantiems europinio bendradarbiavimo rėmuose".

(Seka parašai).

JŲ GENER. SEKRETORIUS ČEKOSLOVAKIJOJE

Čekoslovakijoje veikiantis žmogaus teisių gynbos sąjūdis "Chartija - 77" atviru laišku kreipėsi į Jungtinių Tautų Organizacijos generalinį sekretorių Perez de Cuellar, kuris dabar lankosi Prahoje. Laiško autoriai atkreipia generalinio sekretoriaus dėmesį į tai, jog nuo pat Chartijos 77 sąjūdžio įsteigimo 1977 metais, jo nariai yra grubiai persekiojami, įkalinami, nors jie niekad nėra pažeidę įstatymų. Susidorojimas su Chartijos sąjūdžiu, rašo laiško autoriai, prieš tarauja krašto Konstitucijos dėsniams ir čekoslovakų valdžios prisidantiesiems tarptautiniam įsipareigojimą žmogaus teisių apsaugojimo srityje. Laiško autoriai taip pat pažymi, kad jiems buvo sutrukdyta susitikti su Jungtinių Tautų generaliniu sekretorium, todėl jie tegali į jį kreiptis atviru laišku. Laišką pasirašė penki Chartijos sąjūdžio atstovai, jų tarpe buvęs Čekoslovakijos užsienio reikalų ministras Hajek. Jungtinių Tautų generalinis sekretorius, kalbėdamas Prahos universitete, tarp kita ko, pažymėjo, kad kai kurių kraštų vyriausybės pastoviai trukdo Jungtinių tautų Organizacijai imtis priemonių, siekiant įgyvendinti civilizuotą ir taikingą pasaulinę santvarką. Jungtinių Tautų generalinis sekretorius iš Čekoslovakijos nuvyko dar į Vengriją ir Bulgariją.

Du tūkstančiai penki šimtai afganų kas mėnesį pagėna nuo sovietinės okupacijos ir kaimyninį Pakistaną. Nuo sovietų karinės intervencijos Afganistane pradžios, prieš penkerius metus, į Pakistaną jau pagėna iš viso apie trys milijonai afganų. Afganai pagėgeliai atsisako sugrįžti atgal į tėvynę, kol ji yra sovietų okupuota.

NIJOLĖS SADŪNAITĖS PRISIMINIMAI

Kaip patekau į KGB objektyvą?

"Tavo gailėstingumas lydi mane per visas mano gyvenimo dienas"

(Tęsinsys iš Nr. 7)

Tačiau mes, kaip ir Dovydukas, prieš jus einame Galybių Viešpatys vardu, ir jei Gerasis Dievas to panorės - bus tribūna (kalba teisme), tik truputį palaukite..." Gerasis Dievas palaimino ir ypatingai slapto teismo (saldėje sėdėjo tik keli čekistai) smulkmenos - tai ką per teismą kalbėjau, labai greit tapo žinoma plačiam pasauliui. "Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus?!" Jis išsirenka kas pasaulyje menka, kad sugėdintų tuos, kurie mano esą šis tas... Jam vienam garbė, padėka ir meilė per amžius! Apie 2 mėn. su manimi vargo Rimkus ir nieko neišgavęs mane tardyti perleido tardymo skyriaus viršininko pavadotojui Kažiui. Pačią pirmą dieną čekistas Kažys, negavęs atsakymo į bylą liečiantį klausimą, ėmė šaukti: "šizofrenike tu!" - "Pasirodo, kad jūs ne tik tardytojas, bet ir genialus psichiatras? - nustebusi jo paklausiau. Jūs vos mane pamatę taip užtikrintai diagnozuojate..." "Taip, aš psichiatras, - patvirtino Kažys, - ir kai veža į durnių namus pirmas pasirašau." "Kiek aš žinau, šizofrenikai dažniausiai serga didybės manija. Kadangi jūs save laikote genijumi, labai tiktų jums susirūpinti savo svei-

kata," - patariau jam. Kažys iš piktumo išbalo ir ėmė lakstyti po kabinetą. Po to ėmė gąsdinti ir grasinti, net Lietuvos partizanų nuotraukas rodyti, kurios su mano byla visiškai nieko bendro neturėjo. Tardė visą dieną, o kareivis vakare parvedė į saugumo rūšį - kalėjimą, paprašiau popierio ir parašiau prokurorui protesto pareiškimą, kopijas gi - KGB pirmininkui ir tardymo skyriaus viršininkui. Pareiškime protestavau prieš moralinį chuliganizmą, kuriuo per tardymus užsimoja čekistai: papulk. Petruškevičius, majoras Rimkus ir Kažys. Jie grasindami psichiatrie lignonine prievartauja duoti parodymus. Pareiškime pabrėžiau, kad aš ne prieš psichikspertę, bet prieš tą nuolatinį čekistų tyčiojimąsi iš žmogaus orumo ir kad aš sutinku geriau, jog jie mane muštų, nes fizinės žaizdos užgyja greičiau nei moralinės traumos. Jei tardytojai nenutrauks šio chuliganizmo, atsisakau eiti į tardymus. Maždaug 2 savaites manęs nevedė tardyti, o po to gavau iš KGB prokuroro Bakučionio šitokį atsakymą: "Tardytojai turi teisę daryti psichikspertę, bet šiuo atveju nemato tam reikalo". Kažys mane tardė tik vieną dieną. Po Bakučionio atsakymo į protesto

pareiškimą, mane tardyti pradėjo nusipelnęs čekistas Vytautas Pilelis. Kai kareivis nuvedė mane į tardymą, Pilelis paklausė: "Tai ką, skundiesi?" "Nesiskundžiu, o protestuoju," - atsakiau jam. "Matai, - tęsė čekistas, - aš dirbu čia virš 20 metų. Visokių vyrų ažuolų per tą laiką mačiau... Savaitę, kitą, jie šiokią tokią nuotaiką išlaikydavo, o po to visi nosis nuleisdavo... O tu čia, tokiose tai sąlygose, jau penktas mėnuo nuo ryto iki vakaro šypsodamasi vaikštai. Mes tokių nematėme." "Ne dėl geros nuotaikos jūsų kolegos čekistai mane psichiatrie lignonine baugino, o kad parodymų neduodu", - pertraukiau Pilelio kalbą. "Vot, duotumei bent vieną parodymą ir išleistume tave namo", - melagingai žadėjo Pilelis. "Jei jūs man duotumėte ir 1000-čiai metų jaunystę, bei visą kas yra gražiausio pasaulyje už vieną parodymą dėl kurio kas nors turėtų nemalonumų, tai tie metai man pragaru virsytų. Jei gi ir visą gyvenimą psichiatrieje laikytumėte, bet aš žinočiau, kad niekas dėl manęs nenukentėjo, tai ir ten šypsodamasi vaikščiočiau. Sąžinės ramybė bangesnė už laisvę ir gyvybę. Aš gi nesuprantu, kaip jūs, kurio sąžinė slegia tiek daug nekaltų žmonių pralieto kraujo ir ašarų galite naktimis miegoti? Sutikčiau tūkstantį kartų mirti, nei vieną sekundę su jūsų sąžine laisvėje būti!"

Maj. Pilelis nubalo ir nuleido galvą. Trumpan jis tarsi suakmenėjo. Supratau, kad jis

Pamiršta vienuolė Hawajuose Amerikos dokumentas apie Pabaltijį

Hawajai 1959 metais vietos gyventojų pageidavimu pasidarė penkiasdešimta Amerikos valstija. Hawajai yra dvidešimt dviejų salų valstija. Aštuonios iš jų didelės. Pagrindinė Oahu sala, kurioje yra Hawaii sostinė Honolulu. Hawajai pasaulio vasarotojų rojus. Visuomet amžina vasara, žalumynai, gėlės, nepaprastai balto smėlio jūros pakrantės, poilsio, ramaus gyvenimo rojus.

Beatostogaujant šioje vietovėje susiradau vietos lietuvių. Viso prisikaitoma dvylika galvų. Buvo pakviestas aplankyti vienišą lietuvių vienuolę seselę Serapiną - Mariją Maziliauskaitę. Į Hawajus Marija atvyko 1937 metais. Gimusi 1907 metais. Mergrakių kaime Punsko parapijoje, Suvalkų apskrityje. Prieš pirmąjį pasaulinį karą persikėlė į Kalvariją, o karo metu su šeima išbuvo keturis metus Rusijoje. Lietuvon grįžo 1918 metais. Jausdama pašaukimą dvasiniam gyvenimui iš Lietuvos išvyko 1932 metais į Olandiją ir įstojo į Švenčiausių širdžių kongregaciją. Buvo pasiūsta į Prancūziją atlikti noviciato. 1935 metais padarė vienuoliškus įžadus ir iki šiai dienai tarnauja artimo pagalbai. Atvykusi į Hawajus po metų laiko buvo paskirta mokytojai vietos seserų vedamoje mokykloje. Prieš keletą metų baigė mokytojavimo darbą ir neša amžius uždėtą vienišos senatvės našta. Pasikalbėjus su sesute Marija, pajauti jos ilgesį Tėvynės, savo gimto krašto ir ten dar likusių šeimos narių. Štai jos žodžiai: "Kiekvieną kartą, kai susitinku su lietuvišiais, jaučiuosi kaip su tikrais broliais ar seserimis. Jie atneša man didžiausią džiaugsmą ir malonumą."

Marija lietuviškai neužmiršo, do-

Vilties draugijos leidykla Clevelande, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, išleido poeto Stasio Santvaro naują eilėraščių rinktinę "Buvimo Pėdsakai". Tai stambus, bevenk 170-ies puslapių, eilėraščių rinkinys - poeto Stasio Santvaro aštuntoji lyrikos knyga.

žino savo niekšybės gilumą bet nebeturi jėgų, o gal ir noro iš to liūno pakilti. (Jau sugrįžus iš Sibiro sužinojau, kad tikrai Pilelio praeitis yra baisi). Po kiek laiko vargšas čekistas pakėlė galvą ir piktai pagrasino: "Jei taip, tai mes šiandien pat iš saugumo išvejame namo, o tavo vardu, tarsi tu išdavei žmones, darome kratas ir areštus. (Čia jis pavardėmis išvardija visą eilę geriausių žmonių). Mums nieko nereikia po protokolu sufalsifikuoti tavo parašą. Ir vot - ir tavieji nuo tavęs, kaip išdavikės, nusigręš; ir mes tau "labas" nesakysime..." "Išgąsdinote. - nusisūpyjau, - tegul nuo manęs visi nusigręžia, man nereikia žmonių pripažinimo, man reikia tik vieno, kad sąžinė būtų rami. O savo nelaimingąjį "labas" sau pasilikite". "Mes ir taip viską žinome, - nenusileido Pilelis. "Jei viską žinote, tai dėl ko mane tardote?" - paklausiau jo. "Ne visai viską, - paaikšino, - bet daug ką..." Ir kad mane išgąsdinti pradėjo pasakoti: "Tokią tai dieną, tokią tai valandą, tas ir tas (viską tiksliai) buvo pas tave, tu vaišiniai slyvų kompotu..." Pajutau nerimą, kad neįpaučiuotų nekaltų žmonių. Mintimis paprasčiau Gerojo Dievo, kad padėtų man ir staiga prisiminiau, tik ką kameroje įvykusį labai juokingą epizodą ir kad pratrūksiu nuoširdžiau juoku. Pilelis visko laukė, tik ne šio mano juoko. Jis taip pasimetė ir sumišo, kad nutilo, prasižiūjo ir labai nustebeš kelias minutes žiūrėjo į mane, nesuprasdamas mano juoko priežasties. Jis žinojo, kad tai apie ką jis man

misi lietuvišku gyvenimu. Nežiūrint garbingų metų pilna energijos. Jos adresas:

S. Maria Seraphine SSSC,
Sacred Hearts Convent, 21 Bates
St. Honolulu, Hawaii.

V. Augustinavičius

Prancūzijoje leidžiamas religinis mėnraštis "Missi" vieną paskutiniųjų savo numerių paskyrė trim Pabaltijo kraštams. Straipsniai, informacijos, nuotraukos apie Pabaltijį užima keturiolika žurnalo puslapių. Yra pateikiami Lietuvos, Latvijos ir Estijos istorijos bruožai, iškeliami jų savita tautinė kultūra, kalbama apie Pabaltijo kraštuose krikščionybės įleistas gilias šaknis, supažindinama su Pabaltijo kraštų dabartine padėtimi. Lietuvai skirtas straipsnis yra užvardintas "Mažos Lietuvos didelė istorija". Straipsnyje pažymima, kad iš trijų Pabaltijo kraštų, Lietuva turi ryškiausias politines, kultūrinės ir religines tradicijas. Garbinga Lietuvos istorija ir dabar įkvepia tautą dideliu darbui ir užmojam. Ypač nepriklausomybės laikotarpio prisiminimas, rašoma straipsnyje, stiprina lietuvių tautoje pasiryžimą ir troškimą gyventi savitu gyvenimu.

pasakojo, juoko man nesukėlė, bet priešingai, turėjo sukelti baimę ir nerimą. Jis tikriausiai pamanė, kad aš žinau tą juridinę gudrybę, jog tai ką čekistai šnipinėdami sužino neturi juridinės galios, kol patys žmonės įbauginti čekistų žinojimo, neprisipažįsta. O iš tikrųjų aš to nežinojau. Nuo to karto Pilelis per 6 mėn. tardymo nė karto neužsiminė apie tai ką šnipinėdami buvo sužinoję. Vieną dieną jis pradėjo mane labai girti: "Per visą savo darbo praktiką aš nesutikau žmogaus, panašaus į tave, kuris tiek daug gero žmonėms padarytų..."

Paklausiau, kodėl jis mane taip giria. "Tai ne komplimentas, bet tiesa", - pasakė čekistas. "Ir nežiūrint to, kad aš iš tikro stengiausi visiems tik gerą daryti, - pasakiau jam, - jūs teisme man paskirsite didesnę bausmę nei žmogžudžiams..." Taip, gausi daugiau nei žmogžudžiai, nes tu per daug žinai..." - patvirtino Pilelis. O kitą dieną, jis mane ir kitus suimtuosius tikinčiuosius - a.a. kun. Virgilijų Jaugelį, Petrą Plumpą pavadinio fanatikais. "Jums patiems tas žodis geriausiai tinka, - pasakiau čekistui, - nes visus jėga norite bedieviais padaryti. O tikintieji visus žmones myli, nes Jėzus Kristus pasakė: "Ką padarysite vienam - man padarysite! Kovojuome tik su blogiu, o jus užjaučiame ir jei reikėtų, už jus ir gyvybę atiduotume. Jūs tai žinote!" Taip. Pilelis tai žinojo, bet nežiūrint to, jis liudininkų parodymų protokoluose, jiems juos pasirašius ir išėjus po apklausinėjimo, į specialiai protokole pa-

Amerikos valstybės departamentas paskelbė specialų dokumentą apie Jungtinių Amerikos Valstybių politiką trijų Pabaltijo kraštų atžvilgiu. Dokumentą sudaro septyni skyriai, kuriuose išryškinami amerikiečių politikos Pabaltijo valstybių atžvilgiu įvairūs aspektai, iškeliami jos vykdymo konkretūs pavyzdžiai, pabrėžiama jos simbolinė reikšmė. Dokumente pažymima, kad Jungtinės Amerikos Valstybės niekad nepripažino trijų Pabaltijo kraštų įjungimo į Sovietų Sąjungą ir šios nepripažinimo politikos nuosekliai laikosi iki šių dienų. Amerikiečių vyriausybė tebeprapažįsta trijų nepriklausomų Pabaltijo valstybių diplomatinės atstovybes, kurių nariam yra teikiamos visos diplomatinės privilegijos. Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas, vyriausybės atstovai, įvairiomis progomis pabrėžia Lietuvos, Latvijos ir Estijos prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą neteisėtumą, primena Pabaltijo tautų teisę į laisvę ir nepriklausomybę, išreiškia pritarimą pabaltiečių vedamai kovai už laisvės ir nepriklausomy-

Rašytoja Alė Rūta Arbienė yra pasaulio lietuvių dienraščio "Draugo" šių metų romano konkurso laureatė. "Draugo" literatūrinė premija jai buvo paskirta už romaną "Pirmieji Svetur". Dviejų tūkstančių dolerių premija jai bus iškilmingai įteikta gegužės 20 dieną Los Angeles. Alė Rūta Arbienė yra žinoma rašytoja, 19 knygų autorė, jau praeityje už savo veikalus laimėjusi įvairias lietuvių literatūrinės premijas. Jos veikalai yra įvairių literatūrinių žanrų - romanai, apysakos, novelių ir eilėraščių rinkiniai. Dienraščio "Draugo" romano premija yra skiriama jau 33 kartą.

bės atstatymą.

Amerikiečių vyriausybės nariai ir diplomatai Maskvoje susilauko nuo oficialių vizitų Pabaltijo kraštuose. Nepripažindamos trijų Pabaltijo kraštų prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą, pažymima dokumente, Jungtinės Amerikos Valstybės išreiškia savo solidarumą už laisvę kovojančiom Pabaltijo tautom, primena, kad demokratiniai Vakarai nėra pamiršę jų dabartinės neteisėtios padėties, siekia sustiprinti pabaltiečių viltį vėl susilaukti laisvės ir nepriklausomybės.

LRTV

KUNIGAI PAS POPIEŽIŲ

Romoje yra susirinkę apie 3.000 kunigų bei diakonų iš viso pasaulio kraštų. Tai ypatingas tarptautinis kunigų susitikimas su Šventuoju Tėvu jubiliejinį Atpirkimo metų progą. Popiežius Jonas Paulius II drauge su šia didžiule kunigų asamblėja aukojo koncelebracines šv. Mišias šv. Petro bazilikoje. Šv. Mišių metu kunigai iškilmingai atnaujino savo kunigiškus įsipareigojimus. Koncelebracijoje dalyvauja ir keletas lietuvių kunigų. 3.000 kunigų tarpe yra visų pasaulio vyskupijų atstovai. Susitikdamas su šiais viso pasaulio kunigų atstovais audiencijų salėje, šv. Tėvas išreiškė savo didelę meilę ir patikėjimą kiekvienu kunigui. Su jumis mane sieja didelė broliška meilė, - kalbėjo šv. Tėvas, - kiekvieną iš jūsų karštai myliu kaip brolių ir kaip Jėzaus Kristaus kunigystės dalyvių. Gerai pažindamas jūsų kunigišką rūpestį ir apaštališką uolumą, nuolat esu su jumis savo maldoje ir iš visos širdies laiminu jūsų darbus bei jūsų pastangas.

LRTV

liktą tuščią eilutę, įrašė, esą, jie liudijo mane esančią fanatike. Tą falsifikaciją pamačiau, kai prieš teismą susipažinau su savo byla. Sugrįžęs iš Sibiro paklausiau tų liudininkų, ar sakė, kad esu fanatikė. Nei vienas to nepasakė, o kai kurie net nežinojo ką tas žodis reiškia. Religinį fanatizmą čekistai prirašo visiems, kurie yra teismiai dėl tikėjimo. Iš to aišku, kad yra tam bendros slaptos instrukcijos iš Maskvos.

Kartą atvedė mane kareivis tardymui, o kabinete be Pilelio sėdi dar du čekistai. Taip dažnai būdavo, nes Pilelis yra prasaręs, kad bijosi manęs, nes per kratą prie keliolikos čekistų sugebėjau laiškus sunaikinti. "Nežinau, ką gali iškrėsti...", - pasakė jis. Ir todėl kabinete būdavo ne vienas, Pilelis, prie 2 čekistų, pareiškė: "Jūs tikintieji vis nepatenkinti - tai tas, tai anas jums negerai. Manote, kad prie fašistų jums būtų geriau buvę?" - "Nežinau, kas mums būtų buvę prie fašistų, - atsakiau jam, - bet žinau, kad jūs blogesni kaip fašistai". Pilelis pašoko ir sušuko: "Kaip, mes blogesni kaip fašistai?..." "Taip! - atsakiau. - Fašistai darė baisų nusikalstamą darbą, bet to jie neslėpė. Jie atvirai sakė ką sunaikino, ką pavergs ir visi apie tai žinojo. O jūs darote tą patį nusikalstamą, tik prisidengę "vadotojų", "brolių" kaukėmis, o už nugaros laikote tą patį kruviną peilį... Kas žmoguje biauariausio? - Veidmainystė! Kadangi jūs esate veidmainiai, jūs blogesni už fašistus!"

(Bus daugiau)

Siais metais kovo 23 d. sueina 45 metai kai Hitleris grasindamas jėga užgrobė Klaipėdos kraštą ir atkirto mums išėjimą į Baltijos jūrą, - galvojo ekonomiškai sunaikinti Lietuvą.

Klaipėdos kraštas etnografiniai niekada nepriklausė Rytprūsiams, nes tai nuo senovės laikų žemaičių žemė.

Kryžiuočiams užkariavus prūsų, o kalavijuočiams latvių žemes, juos skyrė Žemaitija.

1252 m. vokiečių didikas Eberhard von Seyne pasiūstas pavaduoti Kalavijuočių ordino landmeisterį, matydamas strateginiai svarbią Klaipėdos reikšmę, užpuolė ir sudėgino Klaipėdos žemaičių pilį ir pastatė naują savo tvirtovę pavadindamas Memel.

1923 m. sausio 15 d. lietuviams išvadavus Klaipėdą, reikalus supainiojo Versalio konvencijos signatarai, nes norėdami išsaugoti prancūzų "garbę", mums primetė Klaipėdos krašto autonomiją.

Autonomijos pavėsyje, Hitleriui atėjus į valdžią, išaugo Neumano ir Sasso nacių sąjūdžiai, kurie paruošė dirvą naujai agresijai.

1939 m., kada viso pasaulio dėmesys buvo nukreiptas į Čekoslovakiją, kurią Hitleris užėmė ir sunaikino, Vokietijos užsienio reikalų ministeris J. Ribbentrop išiskvietė Lietuvas užsienio reikalų ministrę Juozą Urbšį.

Vokiečiai jam pastatė ultimatyvinio pobūdžio reikalavimą atiduoti Klaipėdos kraštą Vokietijai. Prie šingu atveju buvo grasinama, kad tada vokiečių kariuomenė nesusost prie krašto sienos, bet užims visą Lietuvą.

Lietuvos vyriausybei atsklausus Klaipėdos krašto konvencijos signatarų, niekas nežadėjo jokios pagalbos, bet dar įspėjo nesukelti karo.

Lietuvos vyriausybė, neturėdama kitos išeities ir norėdama išsaugoti nepriklausomybę, 1939 m. kovo 21 d. ultimatumą priėmė ir sekantį dieną min. J. Urbšys išskrido į Berlyną.

Po labai trumpų ir iš vokiečių pusės ne visai mandagių diskusijų su J. Ribbentropu ir Weizsaecker, Lietuvos užsienio reikalų min. J. Urbšys ir pasiuntinys Berlyne K. Škirpa tą pačią naktį iš kovo 22 į 23 d. buvo priversti sutartį pasirašyti.

Kovo 22 d. 8 val. ryto Rytprūsių Heilsbergo radijo stotis pranešė, kad vokiečiai užims Klaipėdą, o 9 val. eskadrilė lėktuvų perskrido

PRIEŠ 45 METUS

Rašo Albinas Pocius

virš miesto.

Hitleris laukė Klaipėdos užėmimo "Deutschland" karo laive. Austrijos kalnų grandinis nuvažiuojo niekada prieš tai keliavęs laive, todėl stipriai susirgo jūros liga ir vis rėkavo, kodėl tie generolai taip ilgai terliojasi su tais lietuviais.

Kovo 23 d. pietų metu jis iš uosto stačias automobilyje kaip koks romėnų cezaris nuvažiuojo prie teatro rūmų, kur iš balkono pasakė kalbą, kad dar vienu Versalio sutarties punktu nusikratėm.

Po prakalbos tuojau paliko Klaipėdą ir išvažiuojo atgal į savo vaterland.

Tomis dienomis visi jautėme, kad artėja Klaipėdos krašto aneksija. Lenkų karinė žvalgyba net įspėjo mūsų užsienio ministeriją, tačiau Lietuvos vyriausybė ir mūsų generalinis štabas nebuvo tam pasiruošę ir neturėjo jokio tvarkingo evakuacijos plano. Mieste kilo panika. Zmonės apgulė bankus, kurie už poros valandų pritrūko pinigų ir užsidarė.

Nebuvo jokio transporto įstaigų turtui išvežti ir tarnautojai bei Klaipėdos krašto lietuviai veikėjai turėjo gelbėtis kaip kas išmano.

Nebuvo jokių instrukcijų ką daryti su įstaigų dokumentais ir lietuviškųjų organizacijų archyvais, todėl jie visi įskaitant ir Gubernatūros slaptas bylas pateko į gestapo rankas ir vėliau daug vietinių lietuvių, kurie nespėjo pasitraukti, skaudžiai nukentėjo.

Kaunas bijodamas sukelti paniką, viską norėjo iki paskutinės minutės nuslėpti, bet tas dar daugiau padidino netvarką. Buvo kai kur prieita net prie visai idiotiškų kvailysčių, kada saugumo policija neturėdama iš Kauno instrukcijų, naciams per tvorą žiūrint, užkasinėjo slaptus dokumentus. Dar jiems nespėjus išvažiuoti, gestapas atkasė visas bylas.

Kaip žinome, ne visi vokiečiai norėjo Hitlerio. Naciams organizuojantis Klaipėdos krašte, vokiečiai, kurie buvo socialdemokratai arba buvę krikščionys demokratai slapta padėdavo Lietuvos saugumui, teikdami informaciją apie nacių.

Lietuvos saugumo valdininkams nesunaikinus slaptas bylas, vėliau

gestapas juos visus areštavo ir sunaikino koncentracijos stovyklose.

Klaipėdoje stovėjo vienas mūsų kariuomenės pulkas ir Šilutėje prie Macikų atskiras batalionas. Jie taip pat negavo jokio parėdymo nei iš generalinio štabo, nei iš kariuomenės vado gen. Raštikio. Pasitraukimui buvo duotas toks trumpas laikas, kad karinis turtas ir biblioteka buvo palikti, nes neleido iš Žemaitijos iškviesti sunkvežimius, kad vėl "nesukeltų paniką".

Pulko vadui buvo leista, kaip rašo M. Anysas, pasiimti tik gubernatorių ir dar vieną iš tarnautojų, o apie žmoną ir vaikus pamiršo.

Dėl šitos betvarkės daug Klaipėdos krašto lietuvių veikėjų nespėjo pabėgti. Jie buvo kaip "išdavikai" pasiūsti į koncentracijos stovyklas, kur apie 30 mirė kankinių mirtimi.

Vokiečiams atiteko žmonių privataus turto virš 40 mil. ir apie 120 mil. valstybinio turto.

Siais metais sueina 45 metai nuo vokiečių įvykdyto smurto akto, kuris sunaikino tiek daug Maž. Lietuvos veikėjų. Atrodo, nebevertėtų apie tai kalbėti, nes šiandien Klaipėda yra okupuotos Lietuvos teritorinėje sudėtyje, bet skaudūs prisiminimai yra verta prisiminti, kad pasimokytime ateičiai.

Nepamirškime, kad Klaipėda šiandien yra visomis priemonėmis rusinama, o vietiniai lietuvininkai apsaukiami "liaudies priešais" ir verčiami arba repatriuoti į Vokietiją, arba siunčiami "įsisavinti" Kazachstanu plėšynių.

Vokietijoje, taip pat buvę naciai turi sukūrę įvairias "tėviškės" draugijas, kurios reikalauja, kad Klaipėdos kraštas vėl būtų priskirtas Vokietijai.

Okupantas meluoja mūsų ir Lietuvos jaunimui, kad Lietuva tada su "džiaugsmu atidavusi" Klaipėdos kraštą vokiečiams, todėl pats svarbiausias šito straipsnio tikslas yra visiems priminti prieš 45 m. įvykusį smurto aktą.

Tegu žino visi, kad tik spaudžiamų militarinės jėgos ir grėsinimų turėjome laikinai nusilenkti prieš nuogą jėgą ir smurtą.

Mes tikrai tikime, kad ateityje ne tik Klaipėda, bet ir visa Maž. Lietuva su Karaliaučiaus miestu priklausys laisvai Lietuvai.

MELBOURNAS

Soc. Globos Moterų D-ja Melbourne širdingai dėkoja poniai Onai Aleknienei už padovanotą sofą ir 3 pagalviukas.

Sofa pastatyta kambariuky prie virtuvės, kuri dažnai reikalinga pailsėti visoms dirbančioms įvairiuose parengimuose.

Soc. Globos Moterų Draugija

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031.

Published by Mr. Valentinas Čižauskas, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 38 Coghlan St. Niddrie Vic. 3042.

RELIGINIAME GYVENIME

= Vatikano Vienuolių kongregacija šiomis dienomis paskelbė Popiežiaus patvirtintą dekretą, kuriuo visos vienuolijos ir religinės bendruomenės yra kviečiamos nedelsiant pritaikyti savo įstatus neseniai paskelbto naujojo bažnytinės teisės kodekso normom.

= Jubilejinį Atpirkimo metų progą, maldos susitikimui su Šventuoju Tėvu balandžio 12 d. į Romą suvažiuos įvairių tautų sportininkai. Jiem dalyvaujant, Jonas Paulius II Romos stadione aukos šventas Mišias.

= Pasirodė Jono Pauliaus II dokumentas apie krikščioniškąją žmogaus kančios prasmę. Lotyniškas dokumento originalas prasideda žodžiais "Salvifici doloris". Kančia yra kiekvieno žmogaus neišvengiama dalis. Dėl to Sv. Tėvas šiuo laišku kreipiasi tiek į tikinčiuosius, tiek į netikinčiuosius, visiem atskleidamas krikščioniškojo tikėjimo horizontus.

= Būkite vilties žmonės. Kupini džiaugsmo ir entuziazmo skleis kite viltį šiuolaikiniam pasauliui, kuris vis labiau pasiduoda nuovargiui ir beviltiškumui. Tai kvietimas, kuriuo popiežius Jonas Paulius II kreipėsi į Italijos katalikų studentų sąjūdžio penktojo tautinio kongreso atstovus. Audienčioje dalyvavo apie 500 studentų bei moksleivių atstovaujančių visom Italijos vyskupijom.

= Vienos universiteto, Austrijoje, teologijos fakultetas šiomis dienomis mini savo įsteigimo šešių šimtų metų sukaktį. Tai seniausias valstybinio universiteto teologijos fakultetas visame pasaulyje ir didžiausias studentų skaičiumi. Šiuo metu fakultetą lanko 1.800 studentų. Kasmet į jį įsirašo apie du šimtai naujų studentų.

= Turimomis žiniomis, artimiausiu laiku Lietuvoje turėtų būti atspausdintas 1984 metų kunigų kalendorius - žinynas. Be to, jau yra spausdinama Lietuvos vyskupijų ir vyskupijų valdytojų sudarytosios liturginės komisijos paruošta liturginio maldyno antroji laida. Tikimasi, kad knyga bus išleista pradedant švento Kazimiero sukakties minėjimus arba prieš Velykas.

= Paskutiniai statistiniai duomenys patvirtina, kad Lenkijoje pastoviai auga dvasinių pašaukimų skaičius. Praėjusių metų pabaigoje, Lenkijos kunigų seminarijose mokėsi iš viso 7.680 auklėtinų, tai yra beveik tūkstantis keturias šimtais auklėtinų daugiau negu 1980 metais. Praėjusiais metais Lenkijoje buvo įšventinta iš viso 731 kunigas. Kunigų skaičius Lenkijoje artinasi prie 22 tūkstančių: dabar jų yra 21 tūkstantis 643.

= Jono Pauliaus II-ojo ganytojinis vizitas Sveicarijoje įvyks birželio 12-17 dienomis. Birželio 12 dieną Popiežių Ciuriche iškilmingai priims švencarų konfederacijos prezidentas ir vyriausybės nariai. Šešių dienų bėgyje Jonas Paulius II aplankys įvairius Sveicarijos miestus, jų tarpe Lugano, Friburgą, Zenevą, Einsiedeln šventovę.

= Vak. Vokietijoje jau ruošiamasi 88-ajam krašto katalikų visuotiniam suvažiavimui - Katalikentag, kuris įvyks šių metų liepos mėnesio pradžioje Miunchene. Suvažiavimui yra parinkta tema pagal nacių pakarto jėzuito kunigo Delp šūkį - Pasitikėti gyvenimu, nes Dievas gyvena su mumis, Vakarų Vokietijos katalikų visuotiniuose suvažiavimuose dalyvauja šimtai tūkstančių krašto tikinčiųjų.

Maloniai kviečiame visus lietuvius, jaunus ir vyresnius, iš arti ir toli į mūsų organizuojamą

SAVAITGALĮ

24-25 dienomis kovo mėnesį

Camp Manyung, Mt. Eliza, prie pajūrio. Važiuoti į Sunnyside Rd. iš Napien Hwy., tarp Frankstono ir Morningtono. Gera progą 2 dienas praleisti savųjų tarpe, pasimaudyti, pasportuoti ir pabendrauti su kitais. Paskaitininkai bus: D. Žilinskienė, R. Šemetas, arch. J. Žalkauskas, D. Baltutienė. Mokestis už nakvynę ir 5 kartus valgyimo tik \$ 22. Studentams \$ 15.

Lauksime visų. Registruotis pas A. Vaitiekūną, L. Čižauskaitę, D. Špokaitę, D. Alekną ir Alg. Žilinską.

Akademinio Skautų Sąjūdžio Melbourne skyrius

I Š M Ū S Ū P A R A P I J Ū

MELBOURNAS

Pradedame Gavėnią. Pasninkas yra Gavėnios penktadieniais - valgoma be mėsos. Kitom dienom jokia pasninko nėra. Tačiau reikia stengtis pačiam susirasti pasninką, susilaikyti nuo ko nors mėgstamo. Gavėnios metu susilaikoma nuo didesnio pokilio, stengiamasi daugiau susikaupti, daugiau pasimelsti.

ALK Federacija atspausdino vokus su šv. Kazimiero medaliu atvaizdu. Tinka šiais jubiliejiniais šv. Kazimiero metais naudotis šiais vokais. Jie gaunami prie bažnyčios spaudos kioske. Paprasti balti vokai po 5c., oro pašto po 7c. ir taip pat balti pailgi vokai po 7c.

Kat. Moterų Draugijos metinis susirinkimas bus balandžio 1 d.,

G E E L O N G A S

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Geelongo AL Bendruomenės valdyba šaukia visuotiną metinį susirinkimą kovo 25 d. 2 val. p.p., Geelongo Bendruomenės Namuose. Nesusirinkus kvorumui, susirinkimas įvyks pusę valandos vėliau ir bus teisėtas.

Bus renkama nauja valdyba. Balsuoja tik susimokėjęs nario mokestį.

Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

Geelongo AL Bendruomenės V-ba

MIRĖ RAŠYTOJA BUIVYDAITĖ

Sausio 29 d. Anykščiuose mirė rašytoja Bronė Buivydaitė. Ji yra gimus 1895 m. gruodžio 8 d. Svėdasuose. Mokėsi Utenoj, o vėliau Voroneže baigė gimnaziją. Grįžusi į Lietuvą, mokytojavo Skuodo progimnazijoje, o vėliau Veiveriuose, Panevėžyje, Alytuje. Pirmas jos leidinys buvo "Vasaros šnekos" 1921 m. "Anykščių baladės", "Skuočiai". Ji pasirašydavo Tyrų dukte. Yra davusi ir beletristikos — "Atversti lapai", "Lapė gudragalvė", "Auksinis batelis", "Trys bičiuliai", "Pagiry maža trobelė". Yra rašiusi Buivydaitė ir vaikams. Jos pasaką "Stebuklingoji radasta" vaidino 1958 m. ir Melbourne Parapijos Sekmadienio mokykla. Yra rašiusi atsiminimų puokštę "Pro vaikystės langą", "Vargai vartus kilnoja". Nemažą kraitį ji paliko lietuvių literatūroje.

A † A VLADUI DAUDARUI

atsiskyrus iš mūsų tarpo, reiškiamo gilią užuojautą žmonai ir artimiesiems.

Varpo Sporto Klubas

A † A VLADO DAUDARO,

taurus lietuvių netekus, reiškiamo užuojautą žmonai ir artimiesiems.

Birutė ir Viktoras Adomavičiai

sekmadienį, tuoj po lietuvių pamaldų Parapijos Name, Kensingtone. Po susirinkimo kavutė.

Apie Sibiro kančias yra knyga angliškai ir vokiškai. Ten yra vienos latvių šeimos susirašinėjimas su Sibiro vergais. Knygos yra mūsų bibliotekoje.

Parapijai aukojo:

\$ 150 - A. Mickus, \$ 105 - A. V. Aniulis, \$ 52 - J. Prancūnas, po \$ 40 - A. Latvys, V. Talačkienė, \$ 30 - NN., po \$ 20 - L. Padgurskis, T. Laukaitienė.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Jūsų kun. Pr. Vaseris

MELBOURNAS

EGZILŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Metinė egzilų skautų stovykla vyks balandžio 6, 7, 8 d.d. - Healsville. Registruotis pas Kristiną Baškytę arba pas Petrą Kružą.

NAUJAS LIET. KLUBO BARO VEDĖJAS

Anupras Rakštelis atsistatydino iš ML KLUBO valdybos vasario 10 dieną ir užėmė baro vedėjo pareigas. Genutis Žvinakis yra pakviestas perimti A. Rakštelio pareigas valdyboje.

KALINIŲ MAINAI

Tarptautinis Sacharovo vardo komitetas Danijoje pasiūlė, kad sovietinės valdžios ištremtas Nobelio Taikos premijos laureatas akademikas Sacharovas būtų išmainytas į Vakaruose įkalintus sovietų šnipus. Tuo tikslu Komitetas kreipiasi į septyniolika pasaulio kraštų, kuriuose yra kalinami sovietų šnipai, kviesdamas juos mainų pasiūlymą oficialiai iškelti Sovietų Sąjungos vyriausybei.

Už Sacharovo išlaisvinimą ir suteikimą jam galimybės išvykti į Vakarų Komitetas siūlo išduoti sovietams apie 20 Vakaruose kalinamų sovietų šnipų. Pažymėtina, kad Sacharovo vardo komitetas Danijoje, kuris rūpinasi žmogaus teisių gynyba komunistų valdomuose kraštuose, pirmasis išskėlė 1976-ais metais įvykdytą sumanymą, iškeisti sovietų kalinamą rašytoją Vladimirą Bukovskį į Čilės komunistų lyderį Corvalaną.

Pamaldos Maria Maggiore bazilikoje

Didžiąją Marijos baziliką Romoje, - Santa Maria Maggiore, kovo 1 d. užpildė gausūs lietuvių maldininkai iš įvairių pasaulio kraštų atvykę į Romą drauge su Šventuoju Tėvu atžymėti Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero sukaktį.

Marijos bazilikoje įvykusios Mišios buvo jau antros pamaldos, specialiai surengtos Romoje esantiems lietuviams maldininkams. Pirmosios įvyko švento Jono Laterane bazilikoje. Šiandien šventas Mišias prie didžiojo Marijos bazilikos altoriaus koncelebravo trys lietuviai vyskupai, - Oklahoma City arkivyskupas Amerikos lietuvis Karolis Salatka, vysk. A. Deksnys ir vysk. V. Brizgys iš Čikagos.

Drauge su vyskupais Mišias koncelebravo daugiau negu 20 lietuvių kunigų. Pamaldom prasidedant didžiojoje Romos bazilikoje, išpūdingai pasigirdo apie penkių šimtų maldininkų giedama giesmė "Pulkim ant kelių..." Kitos lietuviškos giesmės buvo giedamos pamaldų

metu. Į susirinkusius gausius maldininkus po Evangelijos kreipėsi du lietuviai vyskupai - vyskupas Vincentas Brizgys lietuviškai, o arkivyskupas Karolis Salatka angliškai. Jie kalbėjo apie švento Kazimiero sukaktį kaip istorinės reikšmės įvykį katalikiškos lietuvių tautos gyvenime, priminė, kad sukaktis sutampa su Popiežiaus paskelbtais jubiliejiniais Atpirkimo metais, kvietė susirinkusius pasinaudoti šiomis išskirtinėmis progomis savo tikėjimui atnaujinti ir sustiprinti, nes tikrai tvirtu tikėjimu ir gyvenimu pagal Evangelijos dvasią gali būti nugalėtas blogis pasaulyje.

Visos didžiosios pasaulio spaudos agentūros paskelbė plačius pranešimus apie Popiežiaus Jono Pauliaus II kvietimą bendrosios audienijos metu melstis už katalikiškąją lietuvių tautą, kad ji įstengtų išverti savo ištikimybėje jos globėjo šv. Kazimiero paliktajam paveldui. Spaudos agentūros šia proga trumpai apžvelgia dabartinę sunkią Lietuvos Bažnyčios ir jos tikinčiųjų padėtį.

LIETUVOJE

OFICIALIOS KAINOS

Automobilis "Ziguli" - 7260 rb, automobilis "Zaporožec" - 5372 rb., magnetofonas "Jupiter-203" - 620 rb., šaldytuvas "Zil" - 370 rb., magnetofonas "Astra-209 stereo" - 354 rb., siuvamoji mašina - 231 rb., radijas "Okean-209" - 135 rb., pūkinė antklodė - 103 rb., dulkių siurblys "Ural" - 59 rb., miegamasis maišas - 52 rb. 80 kp., dviratis "Kregždutė" - 50 rb. 80 kp., rankinis vyr. laikrodys "Vostok" - 47 rb.

VILKAI LIETUVOJE

Per 1983 metus Lietuvoje sumedžiota 180 vilkų. Specialiai vilkams medžioti buvo surengtos 267 medžioklės. Apskaičiuota, kad 1983 m. Lietuvoje buvo iš viso 250 vilkų.

MIRTIES BAUSMĖ A. VITKUI

1982 m. lapkričio 26 d. Šiauliuose buvo nužudytas kriminalinės milicijos kapitonas Z. Meškauskas.

Šį nusikaltimą, būdamas girtas, padarė A. Vitkus. Teismas nuteisė jį mirties bausme sušaudant. Malonės prašymas atmestas. Nuosprendis įvykdytas.

Juozas Mikštas

71-MAS GIMTADIENIS

TUŠČIUOS NAMUOS

Kažko taip man pašėlusią gūdą, Kad niekur sau ramybės nerandu. Tuščiuos namuos trinuosi po kampus,

Žinodamas, kad ir kasdien tas bus. Čia niekad niekas juk nepasikeis, Kol paskutinė valandą ateis, Ir, žvelgdama man į blankias akis, Griežtai, nepermaldaujamai sakys: — Judėk iš čia, žmogau sukuižęs, Gyvenimą svetur praužęs.

Melbourne, 18. 3. 84

J. Mikštas

Bibliotekos vedėjas

HOBARTAS

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS

Šv. Kazimiero jubiliejaus minėjimas įvyks Glenorchy salėje kovo 25 d., sekmadienį, 5 val. p.p. Po minėjimo vyks metinis apylinkės susirinkimas ir bus renkama Apylinkės Valdyba dviejų metų terminui, taip pat 2 atstovai į Tarybos atstovų suvažiavimą Canberroje. Sekis kavutė.

Apylinkės Valdyba

Adelaidės kronika

KUN. KLEBONO VARDINĖS

Kovo 1 d. vakare Parapijos Taryba ir gražus būrys parapijiečių "užpuolė" kun. Albiną Spurgį pasveikinti vardo dienoje. Besivaišinant ir šiltoje nuotaikoje su kun. Klebonu praleistas vakaras. Parapijos Tarybos vardu gerb. Vardavininką sveikinęs V. Baltutis iškėlė religijos ir tautiškumo sunkiai išskiriamus saitus, palinkėjo kun. Klebonui tvirtos sveikatos ir giedrių ateities dienų. Triukšmingai atkimsus didžiule šampano bonką buvo sugiedota Valio. Adel. Apyl. V-bos pirm. C. Zamoiskis savo kalba išryškino išryškino fariziejų nuotaikų daromą žalą mūsų bendruomenėje ir palinkėjo kun. Albinui ramioje nuotaikoje tęsti savo kilnų darbą Dievui ir Lietuvai.

Iš repetacijos pertraukus metu gerb. Kleboną atvykęs pasveikinti Šv. Kazimiero bažn. choras, administratorius V. Opulskis tarus žodį, sugiedojus Vardavininkui skambų Valio, ilgiasių metų.

Kun. A. Spurgis padėkojo sveikinusiems už gražius linkėjimus, pasidžiaugė tikrai draugiškais santykiais su Apyl. Valdyba. Savo žodį baigė prašymu gesinti vienybę ardančias pykčio žiežirbas, kad vėl Adelaidėje būtų ramybė ir taika.

UŽGAVENIŲ BALIUS

Kiekvienais metais Parapijos Tarybos LK Centre ruošiamas tradicinis Užgavėnių balius ir š.m. kovo 3 d. sutraukė gražų skaičių dalyvių. Paskutiniu laiku Adelaidėje suveltos nuotaikos buvo užtrenktos supergarsioms muzikos, visiems užteko salės grindų ploto šokiams ir blynų - pajutimui Užgavėnių skonio. Stalai buvo apkrauti skaniai ALK Moterų D-jos paruoštu maistu, baro vedėjas A. Krivickas su talkininkais gražiai aptarnavo trokštančius. Baliuje švenčiančius vardo ir gimimo dienas pasveikino balius šeimininkas, Parap. Tarybos parengimų komisijos pirmininkas V. Opulskis. Jis pravedė ir bon-

komis gausią loteriją. Reikia tikėti, kad ir sumokėjus orkestrui dar šis tas liks ir Tarybai.

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ

Palikus iškilmingumą Jubiliejinių Metų atidarymo renginiams, šv. Kazimiero diena, kovo 4-ji, jo vardo bažnyčioje buvo atšvesta pakilioje nuotaikoje. Prieš 11-tos val. Mišias įvykusioje vienos valandos Šv. Sakramento adoracijoje U. Jučienės sukalbėjo rožinio dalį už Lietuvos laisvę ir šv. Kazimiero litanią. Gražus adoracijos pajaurinimas buvo "Nemuno Dukrų" jausmingai sugiedotos dvi giesmės, tarp kurių ir šv. Kazimiero pamėgta giesmė "Omni die dic Mariae", kurios žodžiai jo paties prašymu buvo įdėti į jo karstą. Giesmę giedoję lietuvėse vertime.

Mišias aukėjo kun. A. Spurgis, kuris pasakytame pamoksle priminė tą dieną Romoje vykusias šv. Kazimiero Jubiliejinių Metų atidarymo iškilmes ir ragino kreiptis į Šventąjį Lietuvį maldose prašant palaimos pavergtai Tėvynei ir sau patiems.

Mišiose dalyvavo skautai su savo vėliava. Skaitymus atliko Siet. Kubilius. Auką atnešė sesutės L. ir L. Jablonskytės. Giedoję Sv. Kazimiero bažn. choras, vargonais pritariant J. Ramanauskui.

ŠV. KAZIMIERAS AUSTRALŲ LAIKRAŠTYJE

Arkivyskupijos savaitraštis "The Southern Cross" kovo 1-mos dienos numeryje visą puslapį skyrė šv. Kazimierui. Plačiai paduotos Šventojo biografines žinias, Jubiliejiniams Metams pasiruošimai Adelaidėje ir jų atidarymo iškilnių programa. Puslapis iliustruotas šv. Kazimiero nuotrauka lietuvių bažnyčios vitražė ir kun. A. Spurgio nuotrauka.

Už straipsnį laikraštyje turime būti dėkingi klebonui kun. A. Spurgui ir Jz. Lapsiui, kurie paruošė susitikimą su savaitraščio korespondente ir jai įteikė informacinę medžiagą. Pr.P.

PERTHAS

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

66-toji Nepriklausomybės paskelbimo sukaktis prasidėjo pamaldomis St. Francis Xavier bažnyčioje vasario 19 d. 11 val. ryto. Įneštos Tautinė, Ramovėnų ir Australijos vėliavos, Keletas moterų dalyvavo apsiųrengtose tautiniais rūbais.

Kun. T. Tomich tai diena pritaikintame pamoksle plačiai apibūdino lietuvių tautos istoriją, pabrėžė, kad yra viena iš seniausių Europos tautų. Nėra žinoma, kaip senai lietuvių gentys gyveno prie Baltijos jūros; pirmą kartą lietuvių gentys buvo paminėtos 2-me šimtymetyje romėnų rašytojo Tacitus raštuose. Lietuvių tautos istorija geriau žinoma nuo 13-to šimtmečio vidurio, kai karalius Mindaugas visas gentis sujungė į vieną politinį vienetą - Lietuvos valstybę. XIV-XV šimtymetyje Lietuva buvo viena iš didžiausių ir galtingiausių valstybių tuometinėje Europoje. Palaipsniui išdėstė Lietuvos istoriją iki dabartinių laikų. Ragino Pertho lietuvius dėti visas pastangas, kad išlaikytų turtingą lietuvių kalbą; vieningai dirbti Lietuvos valstybės atkūrimui.

Po pamaldų prisirinko pilna salė pasivaikinti šeiminkų skaniai paruoštais patiekalais ir pasiklausyti paskaitų ir meninės dalies.

Minėjimą atidarė V-bos pirm. B. Radzivanienė; apgailestavo, kad kun. Tomich yra labai užimtas ir negali dalyvauti; padėkojo už įdomų pamokslą. Maldą skaitė V. Radzivanas. Galingai nuskambėjo Lietuvos himnas. Uždegtos geltona, žalia ir raudona žvakės.

Sveikino latvių atstovas Mr. Grinvalds ir estų atstovas Mr. Palmoja. Miss Sharon Rappolt (Krupavičių anūkė) pagrojo tris melodijas. Gintaras Radzivanas padėklavo eilėraščių.

Paskaitą skaitė Krašto V-bos pirm. V. Bukevičius. Perdavė Krašto V-bos linkėjimus Pertho lietuviams ir kvietė jaunimą ir kitus lietuvius atvykti į šių metų Lietuvių Dienas Canberroje ateinančių Kalėdų metu.

Angliškai padėkojo kitų tautų atstovams už atsilankymą ir kvietė glaudžiai bendradarbiauti siekiant bendro tikslo: Sovietų koloso sunaikinimo.

Kalbėdamas lietuviškai paminėjo, kad jau praėjo 66 metai nuo Nepriklausomybės paskelbimo, de-ja, tik 22 minėjimai buvo švesti laisvoje Lietuvoje, nes nuo 1940 m. Lietuva vėl yra pavergta, - ši kartą Sovietų Sąjungos.

Kovose prieš dabartinius pavergėjus yra žuvę apie 30.000 partizanų; tuos žuvusius prašė pagerbti tylos minutę. Dabar pavergtos tautos patriotai kovoja dar galingesniu ginklu - pogrindžio spauda, kuri plinta netik Sovietų Sąjungoje, bet ir už jos ribų.

Kvietė išeivijos lietuvius dirbti vieningai ir užmiršti nesantaikas, nekaltinti jaunimo, kad jie nemoka lietuviškai, nes tai ne jaunimo kaltė.

Prašė remti Pasaulio Lietuvių Bendruomenę materialiai ir moraliai.

Straipsnį iš nepriklausomybės kovų skaitė M. Lingienė. Anykščių miestelio gyventojų reakcija, pamąčius pirmuosius, lietuviškais uniformomis apsiųrengusius Lietuvos kariuomenės karius.

Gana juokingą straipsnį skaitė V. Radzivanas: Pensilvanijos lietuvių kandidato prieš rinkimus sakytą kalbą, kurią galėtų suprasti mokantieji lietuviškai, mažai mokantieji ir visai nemokantieji lietuviškai.

Vytėnis Radzivanas paskaitė vaizdelį.

Mišrus chorelis, vadovaujamas V. Skrolio, padainavo tris dainas, o V. Radzivanas, pianinu akompanuojant V. Skroliui, padainavo solo.

Ramovės skyriaus pirm. B. Steckis sveikino ramovėnų vardu.

"Kaimo kapela" - J. Norvilas smuiku ir V. Skrolys akordeonu, pagriežė valsą ir polką. Tai pačiai kapelai pritariant T. Kasputienė dainavo kupletus. Meninę programą užbaigė A. Steckienė ir F. Garnys, pianinu akompanuojant V. Radzivanui, padainavus tris dainas.

Prieš išsiskirstant Krašto V-bos pirm. V. Bukevičius atsakinėjo į paklausimus.

Žinutės

VOKIETIJOS LIGONIAI VYKSTA Į VATIKANĄ

Tai, kas netikinčiam yra tiktai beprasmiška tragedija, tikinčiam krikščioniui gali tapti nepaprastai svarbia viso gyvenimo misija Bažnyčioje ir žmonių bendruomenėje. Tokiais žodžiais popiežius Jonas Paulius II kreipėsi į 450 vokiečių ligoniu bei invalidų, kurie yra atvykę į Romą jubiliejinių Atpirkimo metų proga.

Ligonius iš Miuncheno, Bavarijoje, į Romą atvežė specialus traukinys, globojamas Miuncheno vyskupijos žmonių pagalbos organizacijos. Kas su tikėjimu ir meile vienybėje su Kristumi priima savo kentėjimus, - pažymėjo Šv. Tėvas, - tas ne tik įgauna naujos drąsos ir naujos vilties, bet dalyvauja paties Kristaus kentėjimuose, papildydamas tai, ko jiems dar trūksta... Popiežius ilgai užtruko, pakalbėdamas ir laimindamas atskirus ligonius.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDELES

ADELAIDĖ 5FM šeštadieniais 9 val. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmadi. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE kiekvieną ketvirtadienį 5.30 - 6 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA

„TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 9% metinių palūkanų.

Už terminuotus indėlius:

Aukštesni procentai mokami automatiškai pasiekus nustatytas sumas.

nuo \$ 100 iki \$ 10.000	— 12%
nuo \$ 10.000 iki \$ 20.000	— 13%
nuo \$ 20.000 ir daugiau	— 14%

Terminuoti indėliai priimami tik pilnais \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo, t. y. birželio 30 d. Už atsiimtus term. ind. metų bėgyje — 6%. Procentai užskaitomi už kiekvieną pilną kalendorinį mėnesį finansinių metų gale ir išrašomi į einamąsias sąskaitas. Už įnašus (shares) iki 17% dividendo.

● Teikia paskolas iki \$ 30.000 įkeičiant nekiln. turta, asmenines paskolas su garantuotojais iki \$ 5000 ir be jų iki \$ 2000. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstaiga veikia:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 pp. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957. Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.

Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Pašto adresas: TALKA, Lietuvių Namai, 6 Eastray St. Norwood, SA 5067.

Sydneyje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubu patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.

PARDUODAM, taisom ir įrengiame įvairius spalvotos televizijos aparatus, automobilių radijo ir kasetes, HI FI Stereo aparatus ir CB radijo.

ASTRON ELECTRONIC SERVICES PTY. LTD.

29 Camdon St. Pascoe Vale Vic. 3044.

J. KRASAUSKAS Telefonas 354 5059.